

OBSAH

ÚVOD

Vzdělanostní nerovnosti: zanedbané transformační téma

(Petr Matějů, Jana Straková) 7

ČÁST PRVNÍ

Kontext: vzdělanostní nerovnosti v teoretické a historické reflexi, mezinárodní srovnání vývoje vzdělanostních příležitostí

- 1.1. Vzdělanostní nerovnosti v teoretické reflexi (David Greger) 21
- 1.2. Sociálně-psychologický model sociální stratifikace (Petr Matějů) 41
- 1.3. Vzdělanostní nerovnosti a vzdělanostní mobilita v období socialismu (Natalie Simonová) 62
- 1.4. Vzdělávací systém České republiky v mezinárodním srovnání (Ivana Procházková) 92
- 1.5. Vědomosti, dovednosti a postoje českých žáků v mezinárodním srovnání (Jana Straková, Eva Potužníková, Vladislav Tomášek) 118

ČÁST DRUHÁ

Role rodiny, školy a významného sociálního okolí v období formování studijních plánů: hlavní výsledky z výzkumů PISA 2000, PISA 2003 a PISA-L

- 2.1. Představy o životním úspěchu a vzdělanostní aspirace (Petr Matějů) . . . 147
- 2.2. Faktory podmiňující vzdělanostní aspirace žáků devátých tříd základních škol v České republice (Tomáš Katrňák) 173
- 2.3. Víceletá gymnázia a jejich role v reprodukci vzdělanostních nerovností (Petr Matějů, Jana Straková) 194
- 2.4. Přechod žáků na střední školy: diskrepance mezi nabídkou a poptávkou a jejich důsledky (Daniel Münich, Jan Mysliveček) 220
- 2.5. Kdo a proč končí v učňovských oborech? (Arnošt Veselý) 247

ČÁST TŘETÍ

Nerovnosti v přístupu k vysokoškolskému vzdělání

- 3.1. Dlouhodobý vývoj nerovností v šancích na získání vysokoškolského vzdělání (Petr Matějů, Blanka Řeháková, Natalie Simonová) 285

3.2. Přechod mezi střední a vysokou školou ve světle Sondy Maturant a Uchazeč 1998–1999 (Petr Matějů, Ivana Procházková, Pavla Burdová)	313
3.3 Kdo studuje na vysoké škole? Sociální profil studentů prvních ročníků vysokých škol (Josef Basl)	342

ZÁVĚRY

Výsledky výzkumu jako výzvy pro vzdělávací politiku (Jaroslav Kalous)	365
Literatura	384
Příloha A – Základní informace o výzkumech	401
Příloha B – Obsah příloženého CD	405
Informace o autorech	408